PROTOKOLL

Projekt	**Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneering**
Teema	Avaliku väljapaneku järgne avalik arutelu
Kuupäev	28.09.2026, 17.30-18.30
Asukoht	Paide Muusika- ja Teatrimaja
Protokollija	Evelin Kuusik
Osalejad	Registreerimislehel (11 osalejat)

Päevakava **1. Ülevaade eelistuse kujunemisest**
2. Laekunud ettepanekutest ja vastustest
3. Mis saab edasi?
4. Küsimused, arutelu

Avaliku arutelu ettekandega saab tutvuda projekti kodulehel, https://riigiplaneering.ee/riigi-eriplaneeringud/eesti-lati-neljas-elektriuhendus/eesti-lati-neljanda-elektriuhenduse.

Arutelu

Küsimus: Prügila ja jäätmekeskus on avaliku huviga objektid, kus dokumentides on näha, et selle ligipääsule ja toimimisele avalduvad mõjud on alternatiivide võrdluses hinnatud? Ei piisa vastusest, et olemasoleva taristu toimimist ei piirata, sest tegemist on kriitilise ligipääsuga ja pikaajalise taristuprojektiga.

Anni Konsap Skepast&Puhkim OÜ (edaspidi SKPK): Vajadusel saab täpsustada seletuskirjas ning vaadata üle, kas konkreetse asutuse kohta tuleb lisada tingimus, et ligipääs peab olema kogu aeg tagatud.

Priit Heinla Elering AS (edaspidi Elering): Riigimaanteid, raudteid ja muid taristuobjekte ületatakse tehniliste lahendustega ning sellised ületused ei ole põhimõtteline takistus.

Küsimus: Suurim risk on ainus juurdepääsutee, mille kaudu peab olema tagatud ööpäevaringne ligipääs, sh päästeautodele. Kui projekteerimise käigus selgub, et tee ei ole 24/7 avatud, ei ole seal alternatiivset ligipääsu.

SKPK: Sellist olukorda ei saa projekteerimise faasis tekkida, kus päästeautole vajalik ligipääs prügila juurde puudub. Ligipääsutingimused saab vajadusel sisse kirjutada ning ehitusaegne ligipääs peab olema tagatud.

Elering: Ehitustegevuse ajal lepitakse maaomanikuga kokku konkreetsed tingimused, sh vajadus tee korrastamiseks enne tööde algust või pärast ehitust. Kui ehituseks on vaja kasutada rasket tehnikat, näiteks kraanat, tuleb juurdepääs lahendada koostöös maaomanikuga ja tee seisukord taastada.

Küsimus: Kas meretuulepark on planeeringusse tingimuslikult sisse kirjutatud ning kas arvestatud on võimalusega, et meretuulepargi uuringute tulemusel liiniühendust ei pruugi vaja minna? Miks ei kaaluta maismaaühendust Lihula, Pärnu või Riia suunal?

Elering: Analüüside järgi on kõige mõistlikum liikuda Saaremaa kaudu Kura poolsaare suunas ning näiteks Sindi või Lihula kaudu kulgev lahendus oleks ligikaudu 30% kallim. Merekaabli kilomeetri hind on maismaa õhuliinist ligikaudu 20 korda kõrgem ning pikem maismaalt või merest kulgev lahendus ei ole kulude ja tehnika mõttes samaväärne.

Küsimus: Kas olemasoleva Sindi või muu maismaaliini kõrvale lisaliini rajamine annaks sama ülekandevõime ja oleks oluliselt odavam? Olemasoleva trassi kasutamine võiks olla odavam kui Saaremaa kaudu liikumine.

Elering: Olemasoleva liini kõrvale sama suunaga lisaliini rajamine ei anna kogu elektrisüsteemile sama efekti kui eraldi paiknev uus ühendus.

SKPK: Küsimus ei ole ainult liini olemasolus, vaid selles, kus lisaliin Eesti territooriumil paikneb ja millist lisanduvat varustuskindlust see süsteemile annab.

Elering: Eesti ja Läti vahel on juba praegu tundidel, mil ülekandevõimsus täitub, näha hinnavahe. Näiteks augustikuus, mil Eesti ja Läti vahel oli hinnavahe umbes 30% kuu tundidest. Projekti ei tehta üksnes tänase vajaduse, vaid eelkõige aastate 2038, 2040 ja 2050 vaates.

Küsimus: Palun selgitada elektrisüsteemi töökindluse põhimõtet ning seda, miks eraldi paiknev ühendus on vajalik. Kas kavandatav ühendus oleks kindlam kui Eesti-Soome ühendus?

Elering: Elektrisüsteemis peab olema tagatud olukord, kus ühe olulise elemendi kaotus ei vii süsteemi rikkeni. Kui Eesti ja Läti vahelised ühendused on kontsentreeritud ühte piirkonda, võib rikke korral tekkida olukord, kus Eesti nö saareline süsteem eraldub ja elektrihind tõuseb oluliselt. Saaremaa ja läänepoolse ühenduse kaudu tekib täiendav ühendustee Läti suunal ning see parandab suursaarte varustuskindlust. Kavandatav merekaabel jääb territoriaalmerre ning riik arendab mereseire võimekust, mis aitab taristut paremini kaitsta.

Küsimus: Kuhu maani kulgeb 110 kV liin paralleelselt ja kas uus 330 kV liin tuleb olemasoleva liiniga samadele mastidele või kõrvale? Kas koridor laieneb ja kummale poole majade suhtes uus liin liigub?

SKPK: Teatud lõikudes liigutakse olemasolevate liinidega paralleelselt, kuid see ei tähenda igal pool olemasoleva koridori samaks jäämist. Uue 330 kV liini lisamisel võib koridor ühel pool laieneda ligikaudu kuni 15 meetrit ning täpne paiknemine sõltub konkreetsest lõigust.